

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2617/2024
03.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници из радног односа тужилаца АА, ББ и ВВ, свих из села ..., Општина ..., чији је заједнички пуномоћник Миодраг Јанковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, Дирекција полиције из Београда, чији је законски заступник Државно правобранилаштво из Београда, ради утврђења дискриминације, одлучујући о ревизији тужилаца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1861/24 од 24.04.2024. године, у седници одржаној 03.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1861/24 од 24.04.2024. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1861/24 од 24.04.2024. године, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П1 160/19 од 04.12.2023. године, којом је одбијен као неоснован тужбени захтев да се утврди да су тужиоци дискриминисани јер тужена није донела и одбија да донесе решење о престанку радног односа тужиоцима као осталим запосленима тужене, којима је донела решење о престанку радног односа закључно са 31.12.2013. године, које су послове и задатке из надлежности МУП обављали на територији АП КиМ и након 1999. године, на основу којих решења је Републички фонд ПИО донео решења о признавању права на посебну пензију; да се забрани туженој дискриминаторно понашање којим одбија да тужиоцима донесе решење о престанку радног односа као осталим запосленима који су послове из надлежности МУП обављали на територији АП КиМ након 1999. године, на основу којих решења би Републички фонд ПИО донео решење тужиоцима са правом на посебну пензију; да се забрани туженој понашање којим одбија достављање решења о заснивању радног односа, решења о престанку радног односа и извештај за тужиоце Републичком фонду ПИО да су тужиоци послове из надлежности МУП обављали на територији АП КиМ

од засновања радног односа 2009. године, како би Републички фонд ПИО на основу достављених решења и извештаја донео решење тужиоцима о признавању права на посебну пензију; да се наложи туженој да тужиоцима достави решења о заснивању радног односа код тужене, донесе решење о престанку радног односа због рада тужилаца на АП КиМ и након 1999. године и иста достави Републичком фонду ПИО, да достави списак Републичком фонду ПИО за тужиоце да су обављали послове из надлежности тужене након заснивања радног односа код тужене 2009. године, како би Републички фонд ПИО донео решења са признавањем права на посебну пензију; да се обавезе тужена да тужиоцима на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због дискриминације исплати 100.000,00 динара са законском затезном каматом од 04.12.2023. године до исплате и тужиоци обавезани да туженој надокнаде парничне трошкове од 18.000,00 динара. Одбијен је као неоснован захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 41. став 4. Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“ бр. 22/09), као и чланова 403. став 2. тачка 1. и 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11 ... 10/23) и утврдио да ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју ревизија указује, није предвиђена као разлог за изјављивање ревизије чланом 407. став 1. тачке 1. – 3. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су током 2009. године засновали радни однос у МУП РС, где су им исплаћиване зараде и припадајући доприноси до јуна 2013. године, када је исплата престала. Тужиоци су поред рада за тужену истовремено били запослени и у косовској полицијској служби. Тужиоци нису добили решења о престанку радног односа у МУП РС, односно решења којима би се одлучило о њиховом радноправном статусу у МУП РС. Тужбени захтев заснивају на тврдњи да су њихове колеге биле у истом положају, али да су добиле решење о престанку радног односа са 31.12.2013. године, у складу са Уредбом Владе Републике Србије, која је прописивала право на посебну пензију за запослене који су обављали послове и задатке при МУП РС и чије је пребивалиште на територији Аутономне покрајине Косова и Метохије. Утврђено је и да су тужиоци АА и ББ поднели захтев за утврђење посебне пензије, али да су решењима Републичког фонда ПИО њихови захтеви одбијени из разлога што њима није престао радни однос 31.12.2013. године услед организационих промена, под условима прописаним Уредбом.

На основу утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да тужена није учинила повреду начела једнаких права и обавеза, дискриминацију у односу на тужиоце, јер у конкретној ситуацији тужиоци нису било којим актом или пропуштањем дискриминисани поступањем органа тужене, ни на непосредан ни на посредан начин, нити су тужиоцима због личног својства неоправдано ускраћена права и слободе, због чега су одбијени тужбени захтеви тужилаца.

Наводи ревизије о погрешној примени материјалног права су неосновани.

Забрана дискриминације у области рада прописана је Уставом, а ближе је регулисана Законом о забрани дискриминације и Законом о раду. Према чл. 16. став 1. Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, број 22/09), забрањена је дискриминација у области рада, односно нарушавање једнаких могућности за заснивање радног односа или уживање под једнаким условима свих права у области рада. Заштиту од дискриминације из става 1. овог члана ужива лице у радном односу, лице које обавља привремене и повремене послове или послове по уговору о делу или другом уговору, лице на допунском раду, лице које обавља јавну функцију, припадник војске, лице које тражи посао, студент и ученик на пракси, лице на стручном оспособљавању и усавршавању без заснивања радног односа, волонтер и свако друго лице које по било ком основу учествује у раду. Закон о забрани дискриминације, у члану 2. став 1. тачка 1. прописује да изрази „дискриминација“ и „дискриминаторско поступање“ означавају свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе као и чланова њихових породица, или њима блиска лица на отворен или прикривен начин, а који се заснива на неком личном својству. Законом о раду забрањена је непосредна и посредна дискриминација лица која траже запослење као и запослених с обзиром на пол, рођење, језик, расу, боју коже, старост, трудноћу, здравствено стање, односно инвалидност, националну припадност, вероисповест, брачни статус, породичне обавезе, сексуално опредељење, политичко или друго уверење, социјално порекло, имовинско стање, чланство у политичким организацијама, синдикатима, или неко друго лично својство (члан 18); док непосредна дискриминација у смислу овог закона јесте свако поступање узроковано неким од основа из члана 18. овог закона, којим се лице које тражи запослење као и запослени ставља у неповољнији положај у односу на друго лице у истој или сличној ситуацији (члан 19).

Према законским нормама, основна карактеристика дискриминације јесте прављење разлике између лица које тврди да је дискриминисано и других лица у истој или сличној ситуацији, које при том мора бити неоправдано и мора бити везано за неко лично својство дискриминисаног лица.

Према члану 45. став 2. Закона о забрани дискриминације, лице које тврди да је дискриминисано мора да учини вероватним акт дискриминације, односно да му је због неког личног својства повређено људско или мањинско право зајемчено Уставом и то представља неопходну претпоставку да би се могла утврдити повреда начела забране дискриминације.

Тужиоци у овом поступку траже да се утврди да је тужена извршила дискриминацију према њима, зато што им није донела и одбија да донесе решења о престанку радног односа, као другим запосленима којима је донела решење о престанку радног односа закључно са 31.12.2013. године, а на основу којих су та лица остварили право на посебну пензију, по решењима Републичког фонда за ПИО, применом Уредбе о условима за остваривање права на посебну пензију запослених у МУП-у који су рад обављали на територији АП Косово и Метохија и чије је пребивалиште на тој територији.

По налажењу Врховног суда правилно су нижестепени судови одбили тужбени захтев за утврђење да су тужиоци дискриминисани од стране тужене, као и акцесорне захтеве. Тужиоци нису учинили вероватним да су због неког свог својства стављени у неповољнији положај у односу на друга лица, која су у истоветној чињеничној ситуацији. У ситуацији када су тужиоци незадовољни поступањем тужене (јер није донела решења о престанку радног односа тужиоцима), а да при том нису доказали да је такво поступање тужене у вези са личним својствима тужилаца, не може се говорити о дискриминацији у смислу цитираних одредби закона. То што је тужена појединим запосленима донела решење о престанку радног односа а тужиоцима није, не може се сматрати актом дискриминације, с обзиром на то да се ради о поступању тужене у оквиру својих овлашћења, а у односу на које тужиоци нису истакли да је засновано на којем конкретно њиховом личном својству. Спорно се у суштини односи на право тужилаца чија заштита се остварује у управном поступку, поступку за накнаду штете поводом незаконитог или неправилног рада државног органа или управном спору, а о дискриминацији се не може говорити без утемељености на неком личном својству.

С обзиром на изнето, неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права с обзиром да из утврђеног чињеничног стања не следи да је тужена неоправдано ставила тужиоце у неповољнији положај у односу на друге запослене и то из разлога који би представљали дискриминацију према тужиоцима. Следствено томе, неосновани су и остали захтеви тужилаца.

Из изнетих разлога, Врховни суд је на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

**За тачност отправка
заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**